

การแปลงหนี้ใหม่

ความหมายของการแปลงหน้าใหม่

- ▶ เป็นการที่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงกันให้หน้าเดิมระงับและบังคับกันตามหน้าที่ตกลงกันใหม่
- ▶ โดยมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหน้าเดิม
- ▶ อาจเป็นการเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ เปลี่ยนแปลงตัวลูกหนี้ หรือเปลี่ยนวัตถุแห่งหนี้
- ▶ มีผลให้หน้าเดิมระงับ

หลักเกณฑ์ของการเปลี่ยนหนี้ใหม่

- ▶ มีหลักเกณฑ์สำคัญ 4 ประการคือ
- ▶ 1. มีหนี้เดิมที่คู่กรณีจะให้ระงับไป
- ▶ 2. คู่กรณีทำสัญญาเปลี่ยนหนี้เดิมเป็นหนี้ใหม่
- ▶ 3. มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของหนี้เดิม
- ▶ 4. มีหนี้ใหม่เกิดขึ้นแทนหนี้เดิม

1. มีหนี้เดิมที่คู่กรณีจะให้ระงับไป

- ▶ แปลงหนี้ใหม่จะมีได้ก็ต่อเมื่อมีหนี้เดิมอยู่
- ▶ หนี้ตามหน้าที่ศีลธรรม หนี้ขาดอายุความ หรือ หนี้ที่ขาดพยานหลักฐาน แปลงหนี้ใหม่ได้
- ▶ แต่**หนี้การพนัน** นำมาแปลงหนี้ใหม่**ไม่ได้**
- ▶ **ไม่มีหนี้ต่อกัน** แม้ทำเป็นสัญญากู้ให้ไว้ไม่เป็นแปลงหนี้ใหม่ (ฎ.1826/2529)

2. คู่กรณีทำสัญญาแปลงหนี้เดิมเป็นหนี้ใหม่

- ▶ ต้องทำเป็นสัญญา แปลงหนี้ใหม่ไม่อาจเกิดขึ้น โดยการแสดงเจตนาฝ่ายเดียว
- ▶ การที่ลูกหนี้ฝ่ายเดียวทำสัญญายอมใช้หนี้แก่เจ้าหนี้เป็นการรับสภาพหนี้ ไม่ใช่แปลงหนี้ใหม่
- ▶ การที่บุคคลภายนอกฝ่ายเดียวขอชำระหนี้แทนลูกหนี้ โดยเจ้าหนี้ไม่ได้ตอบสนองอย่างใด ไม่เป็นการแปลงหนี้ใหม่ คำเสนอขอของบุคคลภายนอกย่อมตกไป (ฎ.1092/2509)

- ▶ การที่ ท.ฝ่ายเดียวทำหนังสือรับสภาพหนี้และขอรับใช้หนี้ของลูกหนี้ โดยเจ้าหนี้มิได้ร่วมลงชื่อด้วย ไม่เป็นการแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ (ฎ.339/2538)
- ▶ การแปลงหนี้ใหม่โดยถูกต้อง มีผลให้หนี้เดิมระงับไป ต้องไปบังคับตามหนี้ใหม่
- ▶ เช่น แดงเป็นลูกหนี้เงินกู้ นายขาว ได้ทำสัญญาขายฝากที่ดินไว้แก่นายขาวเจ้าหนี้ โดยเอาหนี้ตามสัญญาเงินกู้มารวมเป็นราคาขายฝาก หนี้ตามสัญญาเงินกู้ย่อมระงับไป ต้องบังคับตามสัญญาขายฝาก (ฎ.1271/2533)

ข้อสังเกต

- ▶ เจตนาของเจ้าหนี้ที่จะทำสัญญาแปลงหนี้ใหม่ ต้องแจ้งชัดและเป็นไปในทางรับรองหนี้ มิใช่ปฏิเสธหนี้เดิม แต่เป็นเรื่องสละหนี้เดิมมาบังคับตามหนี้ใหม่
- ▶ กรณีข้อเท็จจริงยังไม่ชัดเจน ให้สันนิษฐานว่าเจ้าหนี้ ยังไม่มีเจตนาแปลงหนี้ใหม่
- ▶ เช่น บุคคลภายนอกขอชำระหนี้แทน เจ้าหนี้ยอมรับ และมีข้อตกลงขยายเวลาชำระหนี้ เปลี่ยนสถานที่ชำระหนี้ มอบให้ผู้อื่นชำระหนี้แทน รับชำระหนี้เป็นอย่างอื่น เพิ่มหนี้ ลดหนี้ ยังไม่ถือว่าเป็นการแปลงหนี้ใหม่

ก) คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง

- ▶ 1) แปลงหนี้ใหม่โดย**เปลี่ยนตัวเจ้าหนี้**
- ▶ ลูกหนี้ เจ้าหนี้เดิมและเจ้าหนี้ใหม่ต้อง**ตกลงกันด้วยทั้งสามฝ่าย** จึงจะมีผล ให้นี้ระหว่างเจ้าหนี้เดิมและลูกหนี้ระงับไป
- ▶ 2) แปลงหนี้ใหม่โดย**เปลี่ยนตัวลูกหนี้**
- ▶ **เจ้าหนี้และลูกหนี้ใหม่จะต้องตกลงด้วย**จึงจะมีผลผูกพันระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ใหม่ได้ (ลูกหนี้เดิมไม่ต้องทำสัญญาด้วยก็ได้)

ข) แบบของสัญญา

- ▶ การแปลงหนี้ใหม่โดย**เปลี่ยนตัวเจ้าหนี้** จะต้องปฏิบัติตามวิธีการของการโอนสิทธิเรียกร้องด้วย (ม. 349 วรรค 3)
- ▶ ถ้าแปลงหนี้ใหม่โดย**เปลี่ยนตัวลูกหนี้** ม.350 มิได้กำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือแต่อย่างใด แม้จะได้ทำเป็นหนังสือก็ไม่ต้องให้เจ้าหนี้และลูกหนี้ใหม่ลงลายมือชื่อ และกฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดให้เจ้าหนี้ต้องแจ้งให้ลูกหนี้คนเดิมทราบ (ฎ.6187/2539)

3. มีการเปลี่ยนสาระสำคัญของหนี้เดิม

- ▶ สิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของหนี้
- ▶ 1) เงื่อนไขของหนี้
- ▶ 2) เปลี่ยนตัวเจ้าหนี้
- ▶ 3) เปลี่ยนตัวลูกหนี้
- ▶ 4) เปลี่ยนวัตถุประสงค์แห่งหนี้
- ▶ 5) เปลี่ยนตัวทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุประสงค์แห่งหนี้
- ▶ 6) เปลี่ยนมูลหนี้

1) เปลี่ยนเงื่อนไขของหนี้ (ม.349 ว.2)

- ▶ มาตรา 349 วรรคสอง “ถ้าทำหนึ่มีเงื่อนไขให้กลายเป็นหนี้ปราศจากเงื่อนไขก็ดี เพิ่มเติมเงื่อนไขเข้าในหนี้อันปราศจากเงื่อนไขก็ดี เปลี่ยนเงื่อนไขก็ดี ท่านถือว่าเป็นอันเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้นั้น”

การเปลี่ยนเงื่อนไขของหนี้ จึงมี 3 วิธี ดังนี้

- ▶ 1) ทำให้หนึ่มีเงื่อนไขให้กลายเป็นหนี้ปราศจากเงื่อนไข
- ▶ 2) เพิ่มเติมเงื่อนไขเข้าในหนี้อันปราศจากเงื่อนไข
- ▶ 3) เปลี่ยนเงื่อนไข

ตัวอย่าง

- ▶ พ่อของนส.กุง สัญญากับนส.กุงว่าจะขายรถยนต์ให้ แต่นส.กุงเพิ่งเข้าทำงานยังไม่มีเงินซื้อ จึงมีการทำสัญญาใหม่ที่ว่าพ่อของนส.กุงจะขายรถยนต์ให้ราคาที่ถูกลงกว่าเดิม
ครึ่งหนึ่ง “ถ้าแฟนของนส.กุง เลิกเที่ยวและสอบเนติ
บัณฑิตได้” ดังนี้ เป็นการแปลงหนี้ใหม่โดยเพิ่มเติม
เงื่อนไขเข้า ในหนี้อันปราศจากเงื่อนไข
- ▶ ถ้าแฟนของนส.กุงสอบเป็นเนติบัณฑิตไม่ได้สักที ทั้งที่พยายามแล้ว จนพ่อนส.กุงเห็น ใจยอมขายรถยนต์ให้ราคาครึ่งหนึ่ง แม้แฟนของนส.กุงสอบเป็นเนติบัณฑิตไม่ได้ก็ตาม เป็นการแปลงหนี้ใหม่ **โดยทำหนี้มีเงื่อนไขให้กลายเป็นหนี้ปราศจากเงื่อนไข**

ตัวอย่าง

- ▶ แต่แทนที่พ่อของนส.กุ้งจะยกเลิกเงื่อนไข การขายรถยนต์ที่ว่าแฟนของนส.กุ้ง ต้อง เลิกเที่ยวและสอบเนติบัณฑิตได้ เป็นว่า “แฟนของนส.กุ้งต้องสอบบรรจุเข้ารับ ราชการให้ได้แทน” ดังนี้สัญญาที่ตกลงกัน ใหม่ย่อมเป็นการแปลงหนี้ใหม่ โดยการ เปลี่ยนเงื่อนไข

2) เปลี่ยนตัวเจ้าหนี้

- ▶ ลูกหนี้ เจ้าหนี้เดิมและเจ้าหนี้ใหม่ต้องตกลงกันด้วยทั้งสามฝ่าย
- ▶ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วย โอนสิทธิเรียกร้องมาใช้บังคับ (ม.349 ว.3)
- ▶ มีผลให้ลูกหนี้ไม่อาจยกข้อต่อสู้ที่มีต่อเจ้าหนี้เดิมขึ้นสู้เจ้าหนี้ใหม่ได้ (ม.308 ว.แรก)
- ▶ หลักเกณฑ์
 - ▶ 1.ต้องทำเป็นหนังสือ
 - ▶ 2.ต้องบอกกล่าวแก่ลูกหนี้ หรือลูกหนี้ยินยอมเป็นหนังสือ (ม.306)

- ▶ หากลูกหนี้ไม่ตกลงยินยอมด้วยเป็นหนังสือ
- ▶ มีผลทำให้เจ้าหนี้ใหม่ไม่สามารถบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้
- ▶ เช่น ลูกหนี้ล้มละลาย เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ โดยเอาหนี้ส่วนของภริยาเจ้าหนี้มารวมเข้าด้วย เป็นการแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ แต่คู่กรณีไม่ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการ โอนสิทธิเรียกร้อง เจ้าหนี้จึงไม่อาจขอรับชำระหนี้ส่วนของภริยาได้ (ฎ.451/2512)

3) เปลี่ยนตัวลูกหนี้

- ▶ เจ้าหนี้และลูกหนี้ใหม่จะต้องตกลงกันเป็นสัญญา
- ▶ หากไม่ได้มีการตกลงกันไว้ **ลูกหนี้ใหม่ไม่มีสิทธิยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้เดิมมาต่อสู้กับเจ้าหนี้ได้**

ข้อสังเกต

- ▶ ลูกหนี้เดิมไม่ต้องเข้าทำสัญญาด้วย แต่ต้องไม่คัดค้าน
- ▶ แต่ถ้าเป็นกรณีเจ้าหนี้ต้องการให้หนี้ของลูกหนี้เดิมระงับแม้ลูกหนี้เดิมไม่ยินยอม ก็ย่อมทำได้

ตัวอย่าง

- ▶ นายยิ่งเป็นบิดาของนายยอด นายยิ่งเป็น
หนี้นายยาว นายยอดเข้าชำระหนี้แทนบิดา
โดยยอดกับยาวทำสัญญากัน โดยลำพังให้
หนี้ของบิดาระงับไป เป็นการแปลงหนี้ใหม่
โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้แล้ว (ฎ.3453/2529)

4) เปลี่ยนวัตถุแห่งหนี้

- ▶ คือกรณีเดิมลูกหนี้มีหนี้จะต้องชำระให้เจ้าหนี้อย่างหนึ่ง แล้วคู่กรณี ตกลงกัน ให้ลูกหนี้ชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทน
- ▶ โดยการแปลงหนี้อื่นมาเป็นหนี้เงินกู้
- ▶ เช่น หนึ่งซื้อเครื่องปรับอากาศของนายสอง โดยชำระราคาให้บางส่วน ส่วนที่ค้างหนึ่งกับสองตกลงกันให้นายหนึ่งถ่ายวีดีโอ โฆษณากิจการร้านค้าของนายสองให้แทน
- ▶ หรือ แปลงหนี้ใหม่จากหนี้ค่าที่ดินมาเป็นหนี้เงินกู้ (ฎ. 4773/2533)

- ▶ การเปลี่ยนสัญญาหนึ่งมาเป็นผูกพันตามสัญญาอีกอันหนึ่ง โดยให้สัญญาเดิมระงับไป
- ▶ เช่น โจทก์จำเลยทำสัญญาซื้อขายรถยนต์ ต่อมา โจทก์จำเลยทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์คันเดิมในราคาเดียวกัน โดยให้สัญญาซื้อขายสิ้นผลผูกพัน เป็นการแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนวัตถุแห่งหนี้ (ฎ.7138/2544)

5) เปลี่ยนตัวทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งหนี้

- ▶ คือกรณีที่ลูกหนี้จะต้องส่งมอบทรัพย์สินชนิดหนึ่งให้แก่เจ้าหนี้ แล้วคู่กรณีตกลงกันใหม่ให้ลูกหนี้ส่งมอบทรัพย์สินอย่างอื่นแทน
- ▶ ตัวอย่างเช่น ก.ทำสัญญาส่งหัวหอมขายให้ ข. จำนวน 50,000 บาท ต่อมา ก.กับ ข.ทำสัญญากันใหม่ให้ ก.ส่งกระเทียมไปให้แทนหัวหอม โดยมีเจตนาเลิกสัญญาเดิมไปผูกพันตามสัญญาใหม่
- ▶ หรือ โจทก์จำเลยตกลงกันให้จำเลยเอาบ้านตีใช้หนี้เงินกู้ให้โจทก์ โดยให้โจทก์รื้อบ้านไปใน 5 วัน เป็นแปลงหนี้ใหม่ โจทก์จะฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญาเงินกู้อีกไม่ได้ (ฎ. 1008/2496)

6) เปลี่ยนมูลหนี้

- ▶ คือกรณีที่ลูกหนี้ต้อง**รับผิดชอบเจ้าหนี้ตามมูลหนี้ชนิดหนึ่ง** แล้วเจ้าหนี้อีกคนหนึ่งตกลงกัน ให้ลูกหนี้**รับผิดชอบตามมูลหนี้ อีกชนิดหนึ่ง**
- ▶ เช่น แดงเป็นลูกหนี้เงินกู้ นายขาว 500,000 บาท โดยแดงเอาที่ดินมาจำนองเป็นประกันหนี้เงินกู้ ต่อมาแดงผู้จำนองตกลงขายที่ดินที่จำนองให้แก่ขาว (ผู้รับจำนอง) โดยแดงกับขาวตกลงกัน ให้หนี้จำนองเป็นการชำระราคาส่วนหนึ่ง ย่อม**เป็นการแปลงหนี้จำนองมาเป็นหนี้ตามสัญญาจะซื้อจะขาย** แดงผู้จำนองย่อมหมดสิทธิไถ่ถอนที่ดิน (ฎ.30/2488)

- ▶ หนี้ตามเช็ค อาจแปลงเป็นหนี้เงินกู้ก็ได้ (ฉ. 451/2512)
- ▶ กรณีบิดาของฝ่ายชายตกลงให้สินสอดแก่ มารดาฝ่ายหญิง โดยบิดาของฝ่ายชายทำ สัญญาเงินกู้ให้หญิงไว้ เป็นการแปลงหนี้ใหม่ โดยบิดาชายต้องผูกพันตามสัญญา (ฉ. 2237/2519)

สิ่งซึ่งไม่ถือว่าเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้

- ▶ เช่น **วันเวลา**แห่งการชำระหนี้ **สถานที่**ชำระหนี้ **วิธีการ**ชำระหนี้ **เงื่อนไขเวลา** **หลักประกัน**แห่งหนี้
- ▶ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับหนี้ เช่น ดอกเบี้ย ค่าเสียหาย การรวมหนี้เข้าด้วยกัน
- ▶ การรับสภาพหนี้

- ▶ การที่ผู้กู้และผู้ให้กู้ตกลงกันทำสัญญากู้ใหม่ โดยรวมเงินกู้เก่าและใหม่เข้าด้วยกันมิใช่ เป็นการแปลงหนี้ใหม่ เพราะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของหนี้ (ฎ.522/2505)
- ▶ การรับสภาพหนี้แสดงอยู่ในตัวว่าหนี้เดิมยังอยู่ และยอมรับหนี้เดิมจึงไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของหนี้ (ฎ.879/2509)

- ▶ การที่มีการ **ให้ประกันแก่หนี้** หากหนี้เดิมยังคงอยู่ และไม่มีการเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของหนี้ จึงไม่เป็นแปลงหนี้ใหม่เช่นกัน
- ▶ เช่น จำเลยเป็นหนี้ค่าเลี้ยงอาหารแก่ โจทก์ จำเลยจึงทำสัญญากู้ให้ไว้ ที่จำเลยทำสัญญากู้ให้ โจทก์ไว้ก็ เพราะโจทก์ไม่ไวใจ เกรงว่าจำเลยจะปฏิบัติตามสัญญาไม่ได้ **สัญญากู้จึงเป็นแต่เพียงหลักประกันเพื่อให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญาเท่านั้น** ไม่ใช่การแปลงหนี้ใหม่ เมื่อจำเลยมาชำระเงินค่าอาหารครบถ้วนแล้วจึงไม่ต้องรับผิดชอบสัญญากู้อีก (ฎ.548/2517)

4. มีหนี้ใหม่เกิดขึ้นแทนหนี้เดิม

- ▶ แปลงหนี้ใหม่เป็นการตกลงกันระงับหนี้เดิม เป็นเรื่องที่หนี้เดิมต้องระงับไปแล้วเกิดหนี้ใหม่ขึ้นมา
- ▶ มาตรา 351 “ถ้าหนี้อันจะพึงเกิดขึ้นเพราะแปลงหนี้ใหม่นั้นมิได้เกิดมีขึ้นก็ดี ได้ยกเลิกเสียเพราะมูลแห่งหนี้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันมิรู้ถึงคู่กรณีก็ดี ท่านว่าหนี้เดิมนั้นก็ยังหาระงับไปไม่”

ตัวอย่าง

- ▶ ก. เป็นหนี้เงินกู้ ข. โดยตกลงกันแปลงหนี้เงินกู้เป็นค่าจ้างที่ ข.จะต้องจ่ายให้ ก.เพื่อไปยัง นาย ค. หนี้ใหม่ที่ ข.จะต้องชำระให้ ก.จึงเกิดจากมูลอันมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีหนี้เกิดขึ้น หนี้เดิมตามสัญญากู้จึงยังไม่ระงับ
- ▶ หรือ ก. กับ ข. ตกลงกันแปลงหนี้เงินกู้เป็นราคาสินค้าที่ ก.จะขายให้ ข. โดยสินค้ากำลังขนส่งมาทางเรือเดินทะเล แต่ ก.กับ ข.หาว่าไม่ว่าความจริงเรือที่บรรทุกสินค้าได้ อับปางไปแล้ว เช่นนี้ หนี้ตามสัญญาซื้อขายไม่อาจเกิดขึ้นได้ หนี้เดิมตามสัญญากู้จึงยังไม่ระงับ

ปัญหาเกี่ยวกับการชำระหนี้ด้วยตัวเงิน

- ▶ การชำระหนี้ด้วยตัวเงินเป็นแปลงหนี้ใหม่หรือไม่?
- ▶ ศาลฎีกาวางหลักว่า การชำระหนี้ด้วยตัวเงิน เป็นเพียงเปลี่ยนวิธีการในการชำระหนี้เท่านั้น ไม่ได้เปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ (ฎ. 467/2500)

- ▶ ออกเช็คชำระหนี้ค่าเช่า เช็คขึ้นเงินไม่ได้**จำเลย** จึงออกเช็คใหม่ให้โจทก์เป็นการชำระหนี้แทน **เช็คฉบับเดิม** ถือว่าเป็นการชำระหนี้อย่างอื่น แทนการชำระหนี้ที่ได้ตกลงไว้ โดยการชำระหนี้ด้วยตัวเงิน ตามมาตรา 321 **มิใช่การแปลงหนี้ใหม่** เมื่อ โจทก์ยังไม่ได้รับเงินตามเช็คฉบับใหม่ โจทก์ฟ้องตามเช็คฉบับเดิมได้ (ฎ.3566/2526)

ฎีกาควรจำ

- ▶ การที่ลูกหนี้ใหม่ยอมรับผิด ใช้หนี้ที่ ป. มีต่อเจ้าหนี้ด้วยการทำหนังสือรับสภาพหนี้และสัญญากู้เงินขึ้นใหม่ ทั้งสัญญากู้เงินฉบับใหม่และหนังสือรับสภาพหนี้ระบุจำนวนหนี้ใหม่ โดยรวมต้นเงินกู้เดิมและดอกเบี้ยเข้าด้วยกัน ย่อมเห็นถึงเจตนาของเจ้าหนี้ลูกหนี้ใหม่ว่า ต้องการจะทำให้หนี้ตามสัญญากู้เงินเดิมระงับไปโดยการแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ การแปลงหนี้ดังกล่าว เจ้าหนี้ลูกหนี้ใหม่จะทำสัญญากัน โดยลำพัง **ไม่ต้องให้ ป. ลูกหนี้คนเดิมเข้าเกี่ยวข้องด้วยก็ได้** เพราะการแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ ตาม มาตรา 350 ห้ามแต่เพียงว่าจะทำโดยขึ้นใจลูกหนี้เดิมไม่ได้เท่านั้น เมื่อ ป. กู้เงินเพื่อให้ลูกหนี้ใหม่นำไปลงทุน กรณีจะทำโดยขึ้นใจ ป. ลูกหนี้เดิมย่อมไม่มี (ฎ. 3833/2552)

ผลของการแปลงหนี้ใหม่

- ▶ 1) มีผลให้หนี้เดิมระงับไปทำนองเดียวกับการชำระหนี้หนี้เดิมทั้งส่วนที่เป็น**หนี้ประธานและหนี้อุปกรณ์** (เช่น จำนำ จำนอง ค้ำประกัน) **ก็ระงับไปด้วย** (ม.352)
- ▶ 2) กรณีหนี้ร่วม ลูกหนี้ร่วมคนหนึ่งได้ทำสัญญาแปลงหนี้ใหม่กับเจ้าหนี้ ก็มีผลให้**หนี้เดิมระงับไปถึงลูกหนี้ร่วมคนอื่นๆด้วย** แต่ลูกหนี้ร่วมคนอื่นจะต้องรับผิดชอบหนี้ใหม่ด้วยก็ต่อเมื่อยอมตนเข้ารับผิดด้วยเท่านั้น

คำถาม

- ▶ นายทุเรียนเป็นหนี้ค่าซื้อสินค้า นส. ส้ม อยู่ 5,000 บาท ทุเรียนจึงออกเช็คจ่ายให้ส้ม แต่เมื่อส้มเอาเช็คไปขึ้นเงิน ธนาคารปฏิเสธ การจ่ายเงิน ต่อมาส้มพบว่านายทุเรียนกำลังรับประทานอาหารอยู่กับนายกล้วยที่โรงอาหารในมหาวิทยาลัย จึงเข้าไปทวงถาม แต่นายทุเรียนบอกว่าหนี้ค่าซื้อสินค้านี้ระงับไปเพราะแปลงมาเป็นหนี้ใหม่ตามเช็ค ส้มจึงบอกว่าจะไปแจ้งตำรวจมาจับ นายกล้วย กล้วยจะมีเรื่องจึงอาสาขอชำระหนี้แทนนายทุเรียน นส. ส้มตอบตกลง อีก 2 วันต่อมา นายกล้วยไม่ยอมมาชำระหนี้ นส. ส้มจึงไปฟ้องศาลบังคับให้นายทุเรียนชำระหนี้ ได้หรือไม่?

คำตอบ

- ▶ การที่ทุเรียนออกเช็คจ่ายให้ส้ม แม้ส้มจะตกลงรับเช็คอันเป็นการชำระหนี้อย่างอื่นแทน หนี้ก็ยังไม่ระงับเพราะการชำระหนี้ด้วยเช็คซึ่งเป็นตัวเงิน หนี้จะระงับสิ้นไปต่อเมื่อตัวเงินนั้นได้ใช้เงินแล้วตาม ม. 321 ว.3 เมื่อส้มเอาเช็คไปขึ้นเงิน ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน หนี้ค่าซื้อสินค้าจึงยังไม่ระงับ
- ▶ เมื่อส้มกับนายกล้วยตกลงกันว่า กล้วยจะขอชำระหนี้แทนนายทุเรียน ย่อมเป็นเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ โดยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้จากทุเรียนมาเป็นนายกล้วย ตามม.349

- ▶ การเปลี่ยนตัวลูกหนี้จากทุเรียนมาเป็นนายกล้วยนั้น แม้จะตกลงกันเองด้วยวาจา โดยนายทุเรียนลูกหนี้เดิม ไม่ต้องทำการตกลงด้วยก็ได้เพราะ ม.350 กำหนดว่า จะทำเป็นสัญญาระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้คนใหม่ก็ได้ แต่จะทำโดยขึ้นใจลูกหนี้เดิมหาได้ไม่ แต่กรณีนี้นาย ทุเรียนก็ไม่ได้คัดค้านแต่อย่างใด การแปลงหนี้ใหม่จึง ใช้ได้
- ▶ เมื่อมีการแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนลูกหนี้แล้ว หนี้ค่าซื้อ สินค้าย่อมระงับ สัมจะฟ้องบังคับให้นายทุเรียนชำระ หนี้อีกไม่ได้ ต้องไปบังคับเอากับนายกล้วย